

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-2-22 (Devralma)
Karar Sayısı : 17-26/393-172
Karar Tarihi : 09.08.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Mesut MORGÜL

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN :- FORTİVE Corporation
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Eda DURU,
Av. Büşra AKTÜRE
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** ORPAK Systems Ltd.'nin tek kontrolünün Fortive Corporation tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 09.06.2017 tarih ve 4077 sayı ile giren ve 28.07.2017 tarih ve 5437 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 03.08.2017 tarih ve 2017-2-22/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. Taraflar

- (4) Fluke International Holding B.V. (FLUKE); elektronik test araç ve yazılımlarının üretimi ve dağıtımı, endüstriyel elektronik ürünlerin kurulumu, bakımı, ölçümü ve kalite kontrol hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. FLUKE Fortive Corporation'ın (FORTİVE) %100 iştirakidir.
- (5) FORTİVE¹; hisseleri New York Menkul Değerler Borsası'nda işlem gören ABD merkezli halka açık bir holding şirkettir. FORTİVE dünya genelinde profesyonel araçlama ve endüstriyel teknolojiler olarak sınıflandırılabilir iki ana iş kolunda küresel ölçekte faaliyet göstermektedir. Profesyonel araçlama iş kolu; profesyonel test araçları, termal görüntüleme ve elektroniği ürünleri, endüstriyel uygulamalar için kalibrasyon ekipmanı, çevrim içi durum izleme araçları, endüstriyel uygulamalar ve altyapı için bilgisayar donanımlı bakım yönetim sistemi yazılım ürünleri, çeşitli endüstrilerde faaliyete ve üretime ilişkin değerleri algılayan, izleyen ve kontrol eden araçların üretimi, satışı ve satış sonrası hizmetlerini içermektedir. Şirket, endüstriyel teknolojiler alanında ise; akaryakıt dağıtımı ve uzaktan akaryakıt yönetimi, satış noktası ve ödeme sistemleri, araç takip ve filo yönetimi, araç kutuları ve otomotiv tanımlama araçları, ticari araç fren sistemlerine yönelik çözümler, lastik hizmet ekipmanının üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir.
- (6) Elsim Elektroteknik Sistemler Sanayi ve Ticaret A.Ş. (ELSİM) FORTİVE'in Türkiye'deki tek iştirakidir. ELSİM; servo² motorları, kademe motorları, sürücü ve amplifikatörler, dişli

¹ Şirket üzerinde herhangi bir hissedarının kontrolü bulunmamaktadır.

² Herhangi bir mekanizmanın işleyişindeki hatayı algılayarak yan bir geri besleme düzeneğinin yardımıyla denetleyen ve hatayı gideren otomatik aygıttır.

kutuları ve çok eksenli hareket kontrol kumandaları tasarlamakta ve üretmektedir. Distribütörleri aracılığıyla ise çeşitli markalar altında; motor fren teknolojisi, elektrik üretim ve dağıtım şirketlerine yönelik trafo merkezi ekipmanı ve koruma araçları, çeşitli endüstriyel parametreleri ölçen elektronik test araçları ve yazılımlar, doğrusal ve mekanik hareket kontrol ürünleri; akaryakıt, demir-çelik, hava savunma teknolojileri, tıbbi cihazlar gibi endüstrilerde kullanılan dönüştürücü ve voltaj düzenleyici ürünler ve perakende akaryakıt şirketlerine yönelik akaryakıt pompaları ve tank ölçüm araçları gibi birçok alanda üretim ve satış faaliyetleri gerçekleştirmektedir.

- (7) Orpak Systems Ltd. (ORPAK); perakende akaryakıt dolumu alanına yönelik otomasyon sistem araçlarının tasarlanması, üretilmesi, pazarlanması ve kurulumu alanlarında faaliyet göstermektedir. Tüketici ihtiyacına göre bu alanlar, benzin istasyonu pompa alanı kontrol ve satış noktası cihazlarını, radyo frekansı bağlantılı tanımlama sistemini ve müşterinin ve filo araçlarının akaryakıt dolumu için yetkilendirilmesi gibi faaliyetleri içermektedir.
- (8) ORPAK'ın Türkiye'de Promaks Yazılım Sanayi ve Ticaret A.Ş. (PROMAKS) ve Turpak Elektromanyetik Yakıt İkmal Sistemleri Ticaret A.Ş. (TURPAK) unvanlı iki iştiraki bulunmaktadır. PROMAKS tekstil, akaryakıt, insan kaynakları ve yönetim sistemleri gibi alanlara yazılım ve donanım hizmeti sunmakta; akaryakıt istasyonları ve market yönetimi, müşteri yönetim ve perakende ödeme sistemine yönelik otomasyon sistemleri sağlamaktadır. TURPAK ise, akaryakıt endüstrisinde yazar kasa, yakıt yönetim teknolojileri, otomatik ödeme sağlayan araç tanıma sistemleri, tanker yönetim teknolojileri, araç takip sistemleri, sızıntı kaçak yönetimi teknolojileri, market yönetim sistemleri ile katma değerli hizmetler sunmaktadır. ORPAK'ın iştiraklerinden bağımsız olarak Türkiye'ye direkt satışları da bulunmaktadır.

G.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

- (9) Bildirime konu işlem öncesinde, FORTİVE'in %100 iştiraki konumunda bulunan FLUKE aracılığıyla %(.) oranında hisse sahibi olduğu ORPAK, İsrail borsasında işlem gören O.R.T Technologies Ltd. tarafından kontrol edilmektedir. Taraflar arasında imzalanan 16.05.2017 tarihli "Hisse Alım Sözleşmesi" doğrultusunda gerekli izinlerin alınmasıyla birlikte FORTİVE, ORPAK'ın geriye kalan %(.) oranındaki hissesinin tamamını ve tek kontrolünü FLUKE aracılığıyla devralmayı planlamaktadır. Dolayısıyla işlemin tamamlanmasının ardından ORPAK, FORTİVE tarafından dolaylı olarak tek başına kontrol edilecektir. Bu çerçevede bildirim konu işlem 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2010/4 sayılı Tebliğ) 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemidir.
- (10) Dosya içeriğinden, işlem taraflarının 2016 yılı cirolarının 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen ciro eşiklerini aştığı anlaşıldığından, bildirim konu işlem izne tabidir.
- (11) Tarafların yukarıda yer verilen iş kolları genel olarak incelendiğinde, devralan FORTİVE'in, oldukça geniş bir yelpazede faaliyet gösterdiği; devralınan tarafın faaliyetlerinin ise genel olarak akaryakıt istasyonlarıyla bağlantılı otomasyon sistemleri şeklinde özetlenebileceği görülmektedir.

- (12) Bu bağlamda, FORTİVE'in özellikle endüstriyel teknolojiler alanındaki akaryakıt dağıtımı ve uzaktan akaryakıt yönetimi, satış noktası ve ödeme sistemleri, araç takip ve filo yönetimi gibi faaliyetlerinin ORPAK ile çakıştığı izlenimi oluşmakla birlikte bu faaliyetler FORTİVE'in Türkiye'de yürüttüğü iş kolları arasında bulunmamaktadır.
- (13) FORTİVE'in Türkiye'deki faaliyetlerine bakıldığında ise, ORPAK'a en yakın görülebilecek faaliyet alanları; distribütörleri aracılığıyla yürüttüğü faaliyetler listesinde yer alan perakende akaryakıt şirketlerine yönelik akaryakıt pompaları ve tank ölçüm araçlarıdır. Burada irdelenmesi gereken husus, Bildirim Formunda "birbirini tamamlayıcı" olduğu ifade edilen söz konusu faaliyetlerin, etkilenen pazar tanımı bakımından çakışmadığıdır.
- (14) ORPAK'ın faaliyetlerinin istasyonlara yönelik yazılımlardan, FORTİVE'in faaliyetlerinin ise yine istasyonlara yönelik donanımlardan oluştuğunun ve bu iki faaliyet alanının aynı pazar tanımı içerisinde görülmemesi gerektiğinin taraflarca ifade edildiği dosya içeriği bilgilerden anlaşılmaktadır.
- (15) ORPAK'ın Türkiye'deki iştiraki TURPAK'ın şikayet edildiği ve akaryakıt istasyonlarına yönelik çözümler üreten yazılım firmalarının faaliyetlerinin engellendiği yönündeki iddiaların incelendiği ve somut bir pazar tanımına yer verilen, 17.09.2014 tarih ve 14-34/668-294 sayılı Kurul kararında, ilgili ürün pazarları, akaryakıt istasyonlarına yönelik "pompa otomasyon sistemleri/yazılımları" ve "arka ofis sistemleri/yazılımları" olarak belirlenmiştir³. Bu ayırmda, daha çok yazılım faaliyetlerine odaklanılmış ve otomasyon yazılımları ile arka ofis yazılımları arasında bir ayırma gidilmiştir. Ancak, istasyonlarda yer alan otomasyon sistemlerinin değerlendirilmesinde, yazılım ve donanımın ayrıştırılması gerektiğine ilişkin net bir tespit ya da değerlendirme bulunmamaktadır. Esasen donanımdan kastedilen, akaryakıt pompası ve tank ölçüm aletleri olup, taraflarca yazılım ve donanımın ayrıştırılması yönündeki talebin, devralınan ORPAK'ın otomasyon yazılımlarındaki görece yüksek pazar payından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.
- (16) Dosya içeriğinde yer alan bilgilere göre ORPAK'ın akaryakıt istasyonlarına yönelik otomasyon sistemleri alanındaki pazar payı⁴ yaklaşık %(.....)'tir. Pazarda faaliyet gösteren en yakın rakipler ve pazar payları ise; Asis Otomasyon ve Akaryakıt Sistemleri A.Ş. (ASİS) %(.....), Mepsan Petrol Cihazları San. ve Tic. A.Ş. (MEPSAN) %(.....), Petronet Otomasyon ve Bilişim A.Ş. %(.....), Elpo Bilişim Otomasyon Elektronik Ltd Şti. %(.....), Trigon Teknoloji Petrol Sistemleri İç ve Dış Ticaret Sanayi Ltd. Şti. %(.....) şeklindedir. Pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar payları incelendiğinde devre konu teşebbüsün Türkiye'de akaryakıt istasyonlarına yönelik otomasyon sistemleri pazarında pazar lideri konumunda olduğu söylenebilecektir.
- (17) Bu noktada, istasyonlardaki akaryakıt pompaları ve tank ölçüm cihazlarının spesifik ürünler oldukları dikkate alındığında; taraflarca ortaya konulan, bu ürünlerin, yazılıma ilişkin pazarlardan ayrıştırılması yaklaşımının yerinde olduğu söylenebilir. Ancak, donanım ve yazılım ürünleri birbirinin tamamlayıcısı konumunda olduklarından, söz konusu donanım ürünlerinin ayrı bir pazar olarak tanımlanması halinde, yine de gerek tek tek alt pazarlarda oluşacak tablonun, gerekse akaryakıt istasyonlarındaki faaliyetler bakımından ortaya çıkacak kümülatif etkinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Aşağıdaki tablolarda donanım ürünlerindeki pazar paylarına yer verilmiştir:

³ FORTİVE'in Türkiye'de akaryakıt istasyonlarına yönelik arka ofis yazılımları veya bu pazarlarla ilişkili olan pazarlarda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Bu nedenle işbu dosya kapsamında arka ofis yazılımları pazarına ilişkin bir analize gerek görülmemiştir.

⁴ ORPAK ve rakiplerinin pazar paylarının hesaplanmasında otomasyon sistemlerinin kullanıldığı istasyon sayısı baz alınmıştır.

Tablo 1: Akaryakıt Pompası Pazarındaki Pazar Payları

Teşebbüsler	Pazar Payları (%)
FORTİVE	(.....)
MEPSAN	(.....)
Dover/wayne Corporation	(.....)
Tatsuno Corporation	(.....)
Diğer	(.....)
Toplam	100

Tablo 2: Tank Ölçüm Aletleri Pazarındaki Pazar Payları

Teşebbüsler	Pazar Payları (%)
FORTİVE	(.....)
MEPSAN	(.....)
Dover/wayne Corporation	(.....)
ASİS	(.....)
Toplam	100

Kaynak: Teşebbüsten gelen bilgiler

- (18) Tablolardan görüldüğü üzere devralınan konumundaki ORPAK'ın, donanım ürünlerine ilişkin pazar payı bulunmamaktadır⁵. Devralan taraf olan FORTİVE'in her iki üründe de güçlü rakipleri mevcut olup, bu pazarlarda hakim durumda değildir.
- (19) Bu durumda devralma işlemi hakkında nihai bir değerlendirme yapılabilmesi için, donanım boyutunda güçlü olan bir teşebbüsün, yazılım pazarının öncüsünü devralması halinde pazarda oluşacak yapının incelenmesi gerekmektedir.
- (20) Bu çerçevede, öncelikle yazılım pazarında güçlü teşebbüslerden olan MEPSAN'ın (%(.....)), akaryakıt pompasında %(.....) ve tank ölçüm cihazlarında %(.....) pay sahibi olduğu; yine yazılım pazarında güçlü bir teşebbüs olan ASİS'in (%(.....)), tank ölçüm cihazlarında %(.....) pay sahibi olduğuna; dolayısıyla halihazırda pazarda faaliyet gösteren güçlü teşebbüslerin donanım ve yazılım bakımından bütünleşik bir yapı sergilediklerine; dosya konusu işlemin bu yönüyle pazara yeni bir bütünleşik teşebbüsün girmesini sağlayacağına ve rekabeti artırıcı bir etki yapabileceğine dikkat çekmek gerekmektedir. Öte yandan, 17.09.2014 tarih ve 14-34/668-294 sayılı Kurul kararında da belirtildiği üzere, pompa otomasyonu pazarındaki pazar payları, akaryakıt dağıtım firmalarının, bayileri için açtıkları ihalelerin sonuçlarına göre önemli ölçüde değişikliğe uğrayabilmektedir.
- (21) Ayrıca söz konusu Kurul kararında; akaryakıt istasyonlarına yönelik pompa otomasyon sistemleri (Bayilerde kurulacak pompa otomasyon sistemlerine akaryakıt dağıtıcısı firmalar karar vermektedir.) pazarında, alıcıların (Petrol Ofisi, Shell, Opet vb. akaryakıt dağıtım şirketleri) güçlü konumda olduğu, pazara girişlerin önünde herhangi bir yasal ya da piyasaya özgü giriş engelini bulunmadığı, geçiş maliyetlerinin yüksek olmadığı ve dinamik pazar yapısının varlığı dikkate alınarak "*ilgili pazarda herhangi bir teşebbüsün hakim durumda olmadığı*" sonucuna ulaşılmıştır.
- (22) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, otomasyon yazılımı faaliyetinde bulunan bir teşebbüsün, donanım üreticisi bir başka teşebbüs tarafından devralınması mahiyetindeki dosya konusu işlem neticesinde pazarda yeni bir hakim durum yaratılmasının ya da mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır.

⁵ ORPAK, akaryakıt pompası üretim ve satış faaliyetinde bulunmamaktadır; tank ölçüm cihazları alanında da üretim ve satışı bulunmamakla birlikte müşterilerden talep gelmesi halinde tank ölçüm cihazlarını, satışını yaptığı otomasyon sistemine entegre etmek üzere istisnai olarak üreticilerden tedarik edebilmektedir.

H. SONUÇ

- (23) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.